

tydelige og kostbare Grunde og Eiendomme, og de Omstændigheder, der her træde til, som ville gjøre disse Indkjøb overordentlig kostbare, ville sikkert ikke fremme Sagen. Man ser jo f. Ex., at naar her er Tale om Indkjøbet af det Classenske Jordeiendoms' Eiendomme, har Direktionen erklæret, at de fundatsmæssige Bestemmelser hindre en frivillig Afstaaelse, saa at man altsaa sikkert her kommer til at gaa til Expropriation, men jeg skal nu ikke opholde mig videre derved, idet Sagen jo ikke er saa vidt fremskreden, det vil sikkert komme under Overveielse i et Udvalg. Hvad jeg imidlertid særlig har ønsket at henlede Opmærksomheden paa her ved 1ste Behandling, er en Udtalelse, som man ofte ser fremsat i Anmærkningerne, saavel i Ministerens Bemærkninger som i Kommissionens Betænkning, at der her er Tale om en Udvidelse paa Grundlag af Loven af 4de December 1863. Der er det Gode ved denne Lov, at den ser hen ikke blot til Kjøbenhavn, men ogsaa til Statens andre Havne og Toldsteder, og jeg vilde ønske, at denne Tanke maatte være ledende for Folkethingets Behandling af dette Lovforslag, at man vil se hen ogsaa til vore andre Toldsteder, og Havne og da selvfølgelig først og fremmest til Statens egne Havne. Kommissionen har ogsaa, som man ser, tænkt paa de andre Handelsbyers Interesser og har haft et skarpt Øie for, at man mulig ved denne Lov kunde skabe kunstige Midler til at gjøre de andre Havne afhængige af Kjøbenhavn. Det er et meget smukt Formaal at opstille, at gjøre Kjøbenhavn til den billigste Havn, forsaavidt man ser hen til dens betydelige Konkurrence med Ulandet, og forsaavidt man ser hen til Transithandelen; men overfor Statens andre Havne og i det Hele taget Landets andre Toldsteder, tror jeg ikke, det vilde være rigtigt at fremhjælpe Kjøbenhavns Havn uden Hensyn til disse. Naar der her er Tale om betydelige Offre fra Statens Side til Udvidelse af Frilageret, og man saa selv for Statens egne Havnes Vedkommende har sat Afgifterne saa overordentlig høit, selv paa Dplagspladserne, tror jeg, at den høitærede Minister her vilde have en særlig Opfordring til at se hen til Landets andre Havne og Toldsteder. Staten har her lagt saa høie Afgifter selv paa Dplagspladserne, at vedkommende Havne ere ubrugelige, ikke blive søgte. Jeg synes dog, at man idetmindste skulde kræve saa Meget, at Dplagspladserne blive nogenlunde billige, inden man gaar til saa betydelige Offre for Frilageret. Den ærede Kommission har i sin Betænkning udtalt en Sætning, som jeg skal tillade mig at minde om, da den ganske sikkert rammer denne Sag paa rette Maade. Den siger, at det altid for Handelens Vedkommende til Syvende og sidst dreier sig om, at Omkostningerne fra Produktionsstedet til Forbrugsstedet ere saa saa som muligt. Det vilde være særdeles heldigt, om den høitærede Minister ogsaa ligeoverfor Statens Havne vilde tage den Tanke i Betragtning

og ikke sætte Udgifterne saa overordentlig høit, at Handelen derigennem bliver umulig. Jeg siger med den første ærede Taler (Holstein), at den Sag, der her foreligger til Behandling, kræver i den nærmeste Fremtid sin Løsning. Der staar her saa mange Opgaver uløste, at det er paa høie Tid, at Ministeriet gjør Noget i den Retning, og jeg vilde derfor være overmaade glad, om vi havde en Regjering, som kunde løse denne Opgave, men ikke paa en ensidig Maade til Fordel for en enkelt Havn og til Skade for andre. Jeg vil tillade mig at ledsage dette Lovforslag med den Bemærkning, at jeg haaber, at det ikke forlader Folkethinget, uden at man er kommet til ikke at se ensidig paa denne Sag, men ogsaa virkelig at tage berettigede Hensyn til andre Toldsteder og Havne og da navnlig til Statens egne Havne.

Suel: Den foreliggende Sag er efter min Anskuelse af særdeles stor Betydning, ikke alene for Kjøbenhavn, men for det hele Land. I meget Væsentligt kan jeg slutte mig til de Betragtninger, som det ærede Medlem fra Odense (Salbeshansen) gjorde gjældende i den Retning, medens jeg paa flere andre Punkter dog maa være uenig med ham. Det ærede Medlem har ganske vist Ret i den Sætning, han udtalte, at det Stykke Frihavn, som er foreslaaet af Kommissionen, i visse Maader kan siges at være et udvidet Frilager; det er ganske rigtigt i Principet, men ikke i praktisk Henseende; thi den Frihavn, som her foreslaas af Kommissionen, vil faae en ganske anden og mere udvidet Betydning, end det er muligt at give Frilagerinstitutionen, saaledes som denne hidtil har udviklet sig, og paa den Plads, hvor den hidtil har været. Jeg tror derfor ikke, det vil være rigtigt at opsætte Anlægget af Frilagre, indtil man kunde faae en Frihavn; thi jeg tror, at man derved let gik glip af begge Dele. Saaledes som jeg opfatter Sagen, er Forholdet dette, at det blot for at vedligeholde Kjøbenhavns Handel i den Tilstand, hvori den nu er, vil være absolut nødvendigt at stride til den Udvidelse af Frilagre, som her er foreslaaet. Vil man derimod gaa den Vej, som Kommissionen med et rigtigt Blik for Forholdene vil gaa, nemlig at søge at benytte Kjøbenhavns heldige Beliggenhed til at gjøre den til en Mellemplads for den store Handel, vil denne Frilagerinstitution ikke flaa til; saa maa ganske andre Kræfter sættes i Bevægelse. Jeg tror derfor ikke, at det vil være rigtigt nu at sige: Vi ville ikke tage nogen Frilagerudvidelse, førend vi med det Samme kunne faae en lignende lille Frihavn paa det Sted, som nu er foreslaaet. Jeg tror, at det kun vilde føre til, at de høit nødvendige Foranstaltninger, som belageligt nok ere udfødte i en altsor lang Tid, endnu ville lade vente paa sig i en længere Aarrække. Jeg maa i høi Grad beklage, at denne